

Умієть, гитайте, І гужоту научайтесь, І свого не цурайтесь. /Т. Шевченко/

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 47-48
(1159-1160)
Грудень
2023 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року

• Дитячі будинки сімейного типу Синельниківського та Павлоградського районів отримали гуманітарну допомогу від Фундації першої леді Олени Зеленської: побутову техніку та меблі, генератори, телефони, планшети, ноутбуки, велосипеди, кухонне приладдя і постільні речі.

Це вже не перша допомога, яку Фундація спрямовує в область. Раніше цінний вантаж доправили й для сімей Нікопольщини та Криворіжжя.

• Благодійники з Кореї передали Дніпропетровщині вісім спецмашин для надзвичайників: п'ять пожежних, дві аварійно-рятувальні та медичну. Машини підсилять автопарки служби з надзвичайних ситуацій у Нікополі, Марганці і Криворізькому районі. Раніше техніка працювала у столиці Республіки Кореї – Сеулі. Втім, як для великогабаритних авто – має незначний пробіг.

• Служба екстреної меддопомоги Дніпропетровщини отримала три нові «швидкі» від міжнародної організації з міграції за підтримки уряду Німеччини.

Всередині машини обладнані за сучасними стандартами – є все необхідне для роботи бригади на виклику: монітори пацієнта, електрокардіографи, пульсоксиметри, ноші, є точка доступу до кисню.

Надання допомоги сприяв Регіональний офіс міжнародного співробітництва. РОМС – це ініціатива Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України. Його мета – розвиток взаємодії з закордонними партнерами на рівні області та громад.

«Хоч іскру кожен. Іскру – кожен. Всі разом – буде Україна»

Наталка НІКУЛІНА

• До Кам'янського реабілітаційного центру навідалася співзасновниця «Фонду Маша» і телеведуча Марія Єфросиніна. Вона зустрілася із начальником ОВА Сергієм Лисаком.

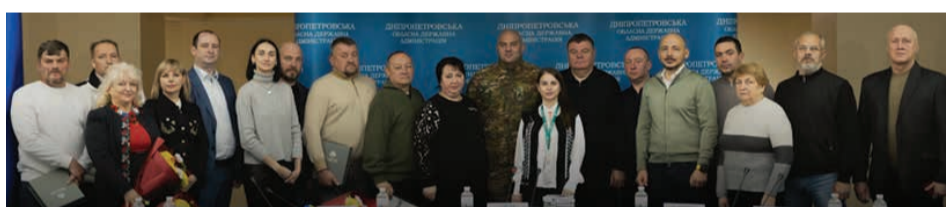

Центр відкрився для військових і цивільних три місяця тому і вже прийняв понад 360 пацієнтів. Марія Єфросиніна поспілкувалася з ними та колективом, який допомагає людям відновлюватися після важких травм і захворювань.

«Працюючи з жінками, які пережили різне, часто виникає необхідність психологічної реабілітації. І коли ми їздимо по закордонах та бачимо сучасні центри, завжди хочеться сказати – от би нам таке. Та тепер мене переповнює радість і гордість, що маємо такі заклади», – зазначила амбасадорка ініційованої першою леді Оленою Зеленською Всеукраїнської програми «Ти як?» Марія Єфросиніна.

• У Міжнародний день волонтера на Дніпропетровщині нагородили людей, які обрали для себе місію – допомагати: армії, переселенцям і людям, які опинилися у скрутні. Відзнаки від Президента Володимира Зеленського та ОВА 19 волонтерам вручив очільник області Сергій Лисак.

«Вдячний людям з великим серцем та надзвичайних справ. Вони стали надійними напарниками оборонців, рятувальниками для тих, чиє минуле фактично випалила війна. З 2014-го волонтери поруч. І не розумію, як би впоралися без них на цьому складному шляху», – сказав начальник ОВА Сергій Лисак.

• Міжнародні партнери передали Дніпропетровщині понад 4,3 тис. ноутбуків. У гуманітарному вантажі від ЮНІСЕФ й гарнітура до них та спеціальні сумки для зручного носіння. Допомога піде дітям, які навчаються онлайн або у змішаному форматі, чиї родини не в змозі придбати необхідні гаджети.

Співпраця з міжнародними партнерами координується Регіональним офісом міжнародного співробітництва, створеним при ОВА. Це ініціатива Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України.

• На стоянку у Києві впали уламки ворожого снаряда. Власник, побачивши, що його машина вже зайнялася, вирішив її відігнати, аби врятувати припарковані поруч автівки. Водій отримав опіки, але каже, що про свій вчинок не жалкує. Представники Святошинського управління поліції завітали до Василя Андрійовича та вручили подяку від начальника поліції Києва й подарували іменний годинник.

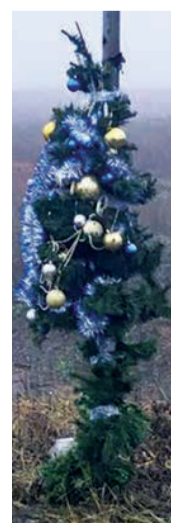
• Майже вісім тисяч подарунків для військових зібрали у школах Дніпра. Готували подарунки діти, їхні батьки та вчителі. У пакунках смаколики, теплі шкарпетки, обереги, зроблені власними руками, та малюнки.

• На Дніпропетровщині встановили національний рекорд: прикрасили петриківським розписом 11 шкільних автобусів і півстолітній трактор. Рекорд присвятили Українському війську.

• Головна ялинка країни – за 6 км від Бахмута. Її встановив харківський волонтер Євген Ткачов. Ялинку він узяв із горища у зруйнованому будинку свого сина. «Я вірю, що нагадування про Різдво підніме настрій і дасть надію багатьом, хто буде проїжджати повз ялинки в кількох км від фронту, їдучі на «0». На жаль, для деякого з них це буде востаннє. Так нехай краще побачать ялинку, ніж спотворений росіянами пейзаж», – пояснив волонтер.

Вшанували подвиг ліквідаторів аварії на ЧАЕС

Представники обласної й міської влади, правоохоронці, ліквідатори, вдови чорнобильців та небайдужі дніпряни, віддаючи шану героям, які рятували світ від страшного невидимого ворога – радіації, **поклали квіти до меморіалу «Чорнобильський дзвін»**. Традиційно біля меморіалу збираються у дві найбільш знаменні дати. Перша – день рокового вибуху 26 квітня. Інша – 14 грудня, коли завершили будівництво захисного саркофагу над четвертим зруйнова-

ним енергоблоком.

«До речі, до його спорудження доклали зусиль і мешканці Дніпропетровщини. Серед них – один із конструкторів велетенської балки «Мамонт», на яку спирається конструкція», – сказав голова ради Дніпропетровської обласної організації Всеукраїнської громадської організації «Союз Чорнобиль України» Олег Герашенко.

На честь чорнобильців в ОВА **презентували виставку дитячих малюнків**. Півтора десятки робіт юних художників, серед яких – онуки ліквідаторів. Школярі зобразили, як бачать ту трагедію.

Від області до ліквідації наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС долучилися 24 тисячі людей. Сьогодні на Дніпропетровщині

проживає понад 10 тисяч ліквідаторів. Представників їхніх громадських організацій запросили за **круглий стіл**. Аби обговорити питання, що хвилюють чорнобильців. Ініціаторами зустрічі стала ОВА. Онлайн до розмови долучили й представників громад. Говорили про пенсійне забезпечення ліквідаторів та всіх, хто постраждав від цієї трагедії, їхні соціальні гарантії та медичне обслуговування.

Окрім самих ліквідаторів, в області залишаються й постраждалі від катастрофи на ЧАЕС. Серед них ті, хто були дітьми у 1986-му та сім'ї померлих чорнобильців.

Упроваджуємо політику безбар'єрності

Керівництво Дніпропетровської ОВА долучилось до підсумкового засідання Ради безбар'єрності, за участю першої леді Олени Зеленської, Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала, голови Верховної Ради Руслана Стефанчука, представників уряду, міжнародних партнерів, очільників областей. Наш регіон відзначили серед тих, хто найактивніше впроваджує політику безбар'єрності.

Під час зустрічі члени Уряду презентували результати реалізації флагманських проєктів. А ще окреслили плани на наступний рік.

Перша леді України Олена Зеленська зазначила, що на другому році повномасштабної війни українці відчувають ще більший запит на безбар'єрні рішення. Від цього сьогодні залежить не лише якість життя, а й безпека громад.

«Можна сказати: «Війна, що ви хочете. Бар'єрів стало більше – і фізичних, із пересуванням та доступністю, і економічних – безробіття, і соціальних – велике навантаження на всіх взагалі» Але це не аргумент, бо кожне життя цінне і його якість має значення. Ми не обираємо часи, в які нам жити, але ми можемо боротися», – сказала Олена Зеленська.

За словами Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала, безбар'єрність сьогодні – це нагальна необхідність для мільйонів українців: для людей різних вікових груп, професій, соціального походження.

«Особливо акцентуємо увагу на потребах наших Захисників. Наш обов'язок – усунути для них усі перешкоди, які стримують адаптацію, реабілітацію та самореалізацію.

Також посилюємо взаємодію з органами місцевого самоврядування. Адже саме від них залежить кінцевий результат», – зазначив Денис Шмигаль.

Під час засідання, поряд із Миколаївською, Вінницькою, Тернопільською, Рівненською та Київською областями, Дніпропетровщину відзначили серед регіонів, які найактивніше запроваджують безбар'єрні рішення. А ще визначили: пріоритетом 2024 року стануть доступні послуги в кожній громаді.

«Усі разом протягом цього року ми втілювали важливі проєкти. Всеукраїнські й локальні на місцях. В освіті, медицині, цифрових

послугах, реабілітації, сфері працевлаштування. Обов'язково продовжимо роботу в цьому напрямку і у 2024-му. Це потрібно. Особливо, коли, окрім інших соціальних викликів, на країні тягар великої війни», – наголосив начальник Дніпропетровської ОВА Сергій Лисак.

Національна стратегія з безбар'єрності ініційована першою леді України Оленою Зеленською. Вона спрямована на формування фізичної, інформаційної, цифрової, соціальної та громадянської, економічної та освітньої безбар'єрності для всіх груп населення.

Цифрові освітні центри

На Дніпропетровщині при школах відкрили шість цифрових освітніх центрів, де діти можуть долучитися до онлайн-уроків і творчих гуртків. А ще позаймаються з вчителями, надолуживши прогалини у навчанні.

«Продовжуємо співпрацю з Юнісеф, щоб цифрових освітніх просторів у регіоні було більше. Новомосковськ, наприклад, подав заявку ще на чотири. Бо у тому, який вже відкрився, від самого ранку повно хлопців і дівчат. Дошкільнята, учні ліцеїв та гімназій – локація доступна всім протягом робочих днів та навіть у суботу», – сказав голова Дніпропетровської ОВА Сергій Лисак.

Приміщення розділено на три локації. Поруч із здобувачами освіти знаходяться двоє тьюторів – вчителі, які пройшли співбесіди, а після – й навчання.

«Було цікаво, складно та багато нового про методи психологічного розвантаження дітей та комп'ютерні технології. Я пройшла курси за освітніми програмами на основі найулюбленішої гри дітей Minecraft. Там є уроки з математики, біології, природничих наук. Уже завантажую все це у ноутбук і будемо працювати», – поділилася тьютор-адміністратор Світлана.

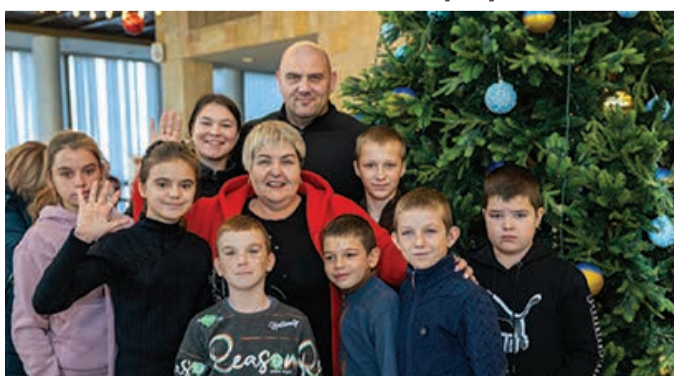
Окрім Новомосковська, подібні локації працюють також у Солоному, Павлограді, Верхньодніпровську, Кам'янському та Слобожанському. Створив їх UNICEF за партнерства міжнародного благодійного фонду SavED.

Подорож-казка до Дня Святого Миколая

Для малечі області влаштували розваги до Дня Святого Миколая. Запросили вихованців прийомних родин, дитячих будинків сімейного типу, сиріт та хлопців і дівчат, позбавлених батьківського піклування.

«Сюрприз підготували разом із друзями з благодійного фонду. Дуже вдячний меценатам, які долучилися. Важливо, аби попри війну, діти продовжували вірити

Пресцентр Дніпропетровської обласної військової адміністрації

в чудо та здійснення бажань, не здавалися, прямували до своєї мети. Вони – найбільший скарб у житті дорослих», – сказав голова Дніпропетровської ОВА Сергій Лисак.

Юних гостей розважали зіркові веду-

чі – гуморист Юрій Ткач, блогерка Міла Єремєєва та аніматори. Свої хіти на сцені виконала співачка Анна Трінчер.

Для дітей провели різноманітні майстер-класи і, звичайно, всі отримали подарунки.

Казкові івенти організували одразу в декількох театрах – загалом для майже тисячі юних мешканців регіону.

Обласний етап конкурсу імені Петра Яцика

16 грудня відбувся обласний етап XXIV Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика. Цього року в ньому в дистанційній формі взяли участь 245 здобувачів освіти Дніпропетровщини. Незабаром компетентне журі визначить 36 переможців, які продовжать змагання на всеукраїнському етапі.

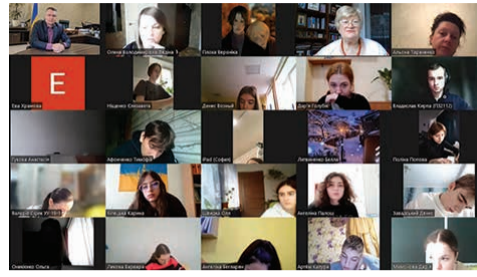
Із вітальним словом до присутніх, а це: учасники, вчителі, представники адміністрації, департаментів і відділів освіти, територіальних громад, звернувся

в.о. ректора Академії, професор Віктор СИЧЕНКО:

«Шановні учасники, колеги, всі присутні!

Вітаємо на обласному етапі XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, засновниками якого є Міністерство освіти і науки України та Ліга українських меценатів.

Попри те, що конкурс проходить в умовах повномасштабного російського вторгнення в Україну, це – чесне і відкрите змагання, в якому беруть участь розумні й талановиті українські школярі, студенти.

Цей конкурс укотре доводить, що він є одним із найважливіших у системі гуманітарної підготовки, нашої оборони, ключовим питанням національної безпеки, тому що захищати українську мову, розвивати її, утверджувати і популяризувати – значить, зміцнювати наш мовний фронт. Я радо вітаю

вас із тим, що ми справді зміцнюємося і переходимо у своєрідний мовний контраст. Успіхів!»

Напутнє слово учасники почули від голови журі Ніни Левун, Івана Безени, Олени Федіної – представників організаційного комітету.

І як би ворог не намагався завадити проведенню заходу, сила української мови пододала всі перешкоди. Дякуємо кожному, хто береже слово пращурів і примножує традиції. Кожна маленька перемога – це сходинка до Перемоги над ворогом! Тримаймо стрій! Слава Україні!

Кафедра соціально-гуманітарної освіти Академії

З 4 по 8 грудня 2023 року триває навчання на тему «Керівництво інноваційною освітньою діяльністю у галузі STEM. Модуль 2», до якого долучилися керівники та координатори експериментальних закладів освіти. 5 грудня у Дніпровській академії неперервної освіти відбулася інструктивно-методична нарада в рамках цього навчання. Під час зустрічі учасники науково-дослідної роботи, присвяченої темі «Розроблення

STEM на Дніпрі

та впровадження навчально-методичного забезпечення STEM-освіти в умовах реформування освітньої галузі», обговорили проект Державного стандарту профільної школи в контексті розвитку закладів STEM, діяльнісний підхід в освіті, STEM-освіту в позашкільній, планування роботи в межах фестивалю «STEM-весна – 2024», і підсумували результати обласного конкурсу логотипів STEM для школярів.

Віктор Сиченко, в.о. ректора Дніпровської академії неперервної освіти, й Оксана Бутурліна,

завідувач кафедри управління інформаційно-освітніми проектами Академії, привітали учасників і, за підсумками проведення Всеукраїнського фестивалю «STEM-весна – 2023» та конкурсу «Краща STEM-публікація – 2023», вручили подяки та грамоти від Академії і Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти».

Наш кор.

28 листопада 2023 року Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти Дніпровської академії неперервної освіти для вчителів і вихователів класів/груп з інклюзивним навчанням провів обласний круглий стіл

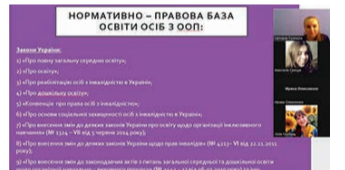
«Інклюзія партнерства. правова підтримка родин, що виховують дітей з особливими освітніми потребами»

Під час круглого столу, спікери, серед яких: завідувач РЦПО Я.М. Полупанова, методист РЦПО С.М. Косенко, директор Кам'янського інклюзивно-ресурсного центру «Світ дитинства» М.С. Радченко та асистент вчителя Цари-

чанської філії Царичанського ліцею І.Г. Огарко розповіли слухачам про партнерську взаємодію в системі інклюзивної освіти, про співпрацю ІРЦ із закладами освіти та з батьками дітей з ООП, охарактеризували нові тенденції законо-

давчо-нормативного забезпечення освіти дітей з особливими освітніми потребами, про створення батьківських клубів, організацію їхньої роботи та форми проведення занять в цих клубах.

Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти

Фахівці Дніпровської академії неперервної освіти, студенти Фахового педагогічного коледжу КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР», спільно з представником Благодійного фонду «Квітуча Україна», депутатом Дніпропетровської обласної ради Олегом Каштаном привітали дітей з Днем Святого Миколая.

Миколай Чудотворець у «Дитячій планеті»

День Святого Миколая є одним із найулюбленіших дитячих свят. Святий Миколай дарує малюкам усмішку та радість і водночас нагадує дітям про те, що варто бути чемними та слухняними.

Цього дня здобувачі освіти Дніпровського фахового педагогічного коледжу Олександра Біла, Дар'я Данько, Юлія Литвишко (куратор В.А. Бурка), Вікторія Сидоренко, Юлія Дик, Олена Журавська, Анастасія Казанець, Сніжана Спицька,

Дар'я Ягельська (куратор О.І. Бредун) відвідали дітей у групі короткотривалого перебування «Дитяча планета» при Академії та влашту-

вали розваги, залучивши всіх дітей до святкових танців і руханок!

Малеча, яких війна змусила покинути власні домівки, та їхні

батьки занурилися в казкову атмосферу, активно брали участь у рухливих іграх та естафетах.

Наприкінці свята кожному родині казкові герої привітали солодким подарунком від Святого Миколая.

До заходу долучився в.о. ректора Академії Віктор Сиченко та привітав малят солодощами!

Світлана КРИВКО, викладач Дніпровського фахового педагогічного коледжу Академії

Цього року Дніпровський фаховий педагогічний коледж КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР» святкує 105-річницю! Це важлива сторінка в історії закладу освіти. Весь цей час коледж є справжньою опорою для розвитку освіти Дніпропетровщини та України, тут навчають майбутніх кваліфікованих вчителів і вихователів. За свою історію коледж завжди залишається лідером з підготовки педагогічних кадрів, надихаючи студентів на досягнення нових висот і відкриваючи перед ними необмежені можливості освіти.

Вітаємо з ювілеєм!

Бажаємо не втрачати натхнення, прагнути до нових професійних досягнень та продовжувати розвиток освіти в нашій країні. Нехай ваша праця завжди буде радісною і плідною, а знання і досвід, якими ви ділитесь, служать якісному майбутньому нашої держави.

Віктор СИЧЕНКО, в.о. ректора Дніпровської академії неперервної освіти та колектив

Хроніка подій

Грудень

1 – підсумковий івент з курсу навчання організаторів і наставників з підприємств та ЗП(ПТ)О;

1-10 – проведення членджу «Твоє здоров'я – в твоїх руках» для здобувачів освіти ЗП(ПТ)О до Дня боротьби проти СНІДу;

4 – засідання творчої групи викладачів суспільних дисциплін з підготовки до Всеукраїнського методичного заходу;

5 – засідання секції відповідальних за роботу з творчо обдарованою молоддю ЗП(ПТ)О;

5-7, 12-14 – проведення II етапу всеукраїнських учнівських олімпіад серед здобувачів освіти ЗП(ПТ)О;

6 – інструктивно-методична нарада для керівників ЗП(ПТ)О;

6, 7, 13, 19, 22 – тренінг «Методи та інструменти оцінювання професійних кваліфікацій»;

7, 14 – супровід 68-ї Спартакиади;

11 – засідання секції машинобудівних професій ЗП(ПТ)О;

– засідання секції заступників керівників з навчально-виробничої роботи ЗП(ПТ)О;

12 – інфосесія для новопризначених педагогів ЗП(ПТ)О;

14 – заняття Школи розвитку ІТ-компетентності;

15, 20 – заняття тренінг-курсу для педпрацівників за програмою «Виднокурс»;

16 – участь у Загальних зборах Асоціації освіти дорослих;

– участь ЗП(ПТ)О у III етапі XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика;

18 – тренінг «Методика проведення сучасного уроку професійно-практичної підготовки» за заявками педагогічних працівників ЗП(ПТ)О області;

– інтернет-олімпіада серед здобувачів освіти з професії «Робітник фермерського господарства»;

19 – засідання творчої групи викладачів іноземних мов з напрацювання онлайн-контенту «Розмовляємо англійською»;

20 – заняття Школи класного керівника-початківця;

21 – Всеукраїнський вебінар «Інструментарій інтегрованого підходу формування демократичної компетентності і культури викладача суспільних дисциплін»;

– засідання секції ЗП(ПТ)О I рівня атестації;

22 – засідання педагогічної лабораторії «СТЕМ-освіта в дії»;

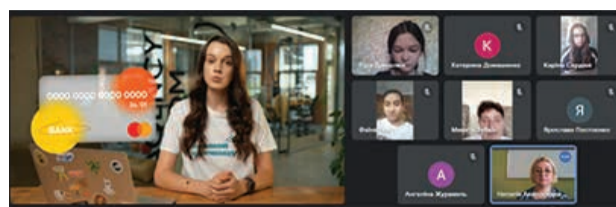
26-28 – I етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт здобувачів освіти ЗП(ПТ)О – членів Малої академії наук у 2023-2024 н. р.

Олена ГРИШАЄВА,
в. о. директора НМЦ ПТО
у Дніпропетровській області

Заклади П(ПТ)О Дніпропетровщини – учасники програми «Фінансова грамотність» від «Junior Achievement Ukraine»

Першокурсники ДПТНЗ «Кам'янський центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів» вивчають фінансову грамотність, фінансову систему та фінансові послуги. У закладі освіти дистанційна форма навчання. На заняттях використовується матеріал з платформи «Junior Achievement Ukraine». Здобувачам освіти дуже імпонують пізнавальні відео, де цікаві

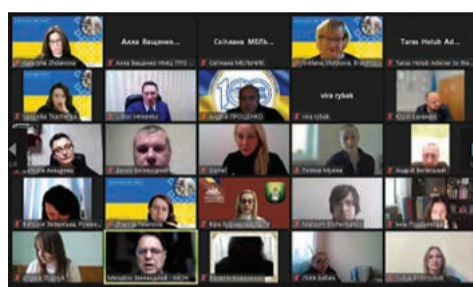
факти розповідають їхні однолітки. Таким чином матеріал сприймається на більш довірливому рівні.

Дякуємо «Junior Achievement Ukraine» за допомогу в навчанні здобувачів освіти фінансовій грамотності та чекаємо нові відео!

Інформаційні дні Програми Еразмус+

Національним офісом Програми ЄС Еразмус+ в Україні під егідою European Year of Skills в рамках Європейського року навичок в Україні проведено інформаційні дні програми ЄС Еразмус+ у сферах освіти, молоді та спорту: можливості та конкурси 2024 року для організацій України.

У вебінарі взяли участь провайдери П(ПТ)О з Дніпропетровщини, які планують долучитися до конкурсів Еразмус+ як партнери

майбутніх проєктів. На заході презентовано конкурси програми ЄС Еразмус+ на 2024 рік. Ця міжнародна програма є інклюзив-

ною, цифровою та екологічною. Українські організації мають доступ до 35 конкурсів програми ЄС Еразмус+, які відкриті для України на 2024 р. Ознайомитися з ними можна за покликанням на відповідні розділи конкурсів на сайті НЕО в Україні https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2023/11/erasmus-open-pportunities_november_15_2023_ukr.pdf

Алла ВАЩЕНКО,
методист НМЦ ПТО

З повагою і надією в серці...

27 листопада в Кам'янському вищому професійному училищі влаштували благодійний ярмарок на підтримку Збройних Сил України.

Доброчинна подія об'єднала майстрів, викладачів, здобувачів освіти та їхніх батьків. На столах, прикрашених квітковими композиціями та виготовленими власноруч

виробами, багато смаколиків, ва-реників, пиріжків; овочі й фрукти, чай і кава і, звичайно, козацький куліш.

Усі намагалися не лише вразити оригінальністю та творчим підходом, а й зібрати якомога більше коштів, бо кожна виручена гривня йтиме на нехай невелику, але таку

щедру і ци-ру допомогу Героям-бійцям, які захищають нашу Україну, борються за наше майбутнє. Адже українські Захисники – це наша гордість, взірць мужності, свідомості й самопожертви, непорушна сила між страхіттям війни й життям мирних людей.

Колектив КВПУ

Конкурс

«На кращого юного майстра народних ремесел»

Щорічно у листопаді ОЕНЦДУМ проводить обласний конкурс «На кращого юного майстра народних ремесел», метою якого є поширення серед здобувачів освіти інтересу до народних ремесел та українських традицій.

Традиційно в 2023 році конкурс проводився за напрямками:

- народна вишивка;
- лозоплетіння;
- різьблення по дереву;
- петриківський розпис;
- вироби з соломи;
- писанкарство.

У номінації «Петриківський розпис» здобувачка освіти професійно-технічного училища № 79 – Анастасія Цвіла (керівник Лілія Миколаївна Кобозєва) виборола I місце.

Конкурс «На кращого юного майстра народних ремесел» є важливим елементом національно-патріотичного виховання дітей та молоді, який дозволяє відновити, зберегти і примножити українську культурну спадщину. Народні ремесла відіграють важливу роль у вираженні національної

ідентичності та підтримці традиційних ремісничих навичок.

Вітаємо колеги! Все буде Україна!

Ніна СІРЕНКО,
методист НМЦ ПТО

Дії при виявленні ВВП

Вибухонебезпечний предмет (далі – ВВП) – це будь-який боєприпас або інший предмет, що містить вибухові речовини.

Територія України щодня зазнає як авіаційних ударів, артилерійських обстрілів, так і є територією, на яких перебували окупаційні війська та відбувалися бойові зіткнення. А тому, як в населених пунктах, так і поза їх межами можуть знаходитися боєприпаси, їх нерозірвані частини, міни, розтяжки, саморобні вибухові пристрої, які можуть бути замасковані під безпечні предмети, навіть іграшки. Звертаємо увагу на те, що ці незнайомі предмети, зокрема, можуть мати яскраве забарвлення, аби привертати увагу саме дітей!

Як показує практика обстеження території та виявлення підозрілих предметів – сучасні боєприпаси та інші вибухонебезпечні предмети можуть бути різних форм, мати різний вигляд та бути зовні не схожими на боєприпаси!

Також на території України мало не щодня знаходять боєприпаси часів Другої світової війни, які становлять загрозу життю людини та оточуючих.

При виявленні вибухонебезпечних предметів:

– Зупиніться та озирніться навколо. Не підходьте. У жодному разі не чіпайте. Попередьте людей, які поряд, про небезпеку.

– Поверніться за маршрутом, яким прийшли.

– На відстані не менше 100 метрів від ВВП викликайте спеціалістів за номерами телефонів 101, 102.

– Запам'ятайте: ніколи не намагайтеся самостійно знешкодити вибухонебезпечний предмет.

– Запам'ятайте місце виявлення ВВП та по можливості встановіть попереджувальні знаки. Позначте місце небезпечної знахідки – шматком яскравої тканини, схрещеними палицями, каменем тощо. Це допоможе фахівцям відшукати та знешкодити вибухонебезпечний предмет. По можливості – дочекайтеся їхнього приїзду.

Категорично забороняється:

– Самостійно досліджувати даний предмет та переміщувати його.

– Робити спроби розпилувати даний предмет.

– Накривати чимось або засипати землею знахідку.

– Проводити самостійний пошук інших ВВП поблизу зі знайденим предметом.

Шановні громадяни! Задля збереження життя та здоров'я вашого і ваших близьких забороняється відвідування незнайомих місць, територій там, де велися бойові дії або вони зазнали ворожих ударів (авіа-, артобстрілів), там, де переміщувалися та дислокувалися окупаційні війська. Також наголошуємо, що до обстеження територій

відповідними фахівцями забороняється відвідування полів, луків, лісопосадок, користування узбіччями доріг та шляхами поза межами автотрас.

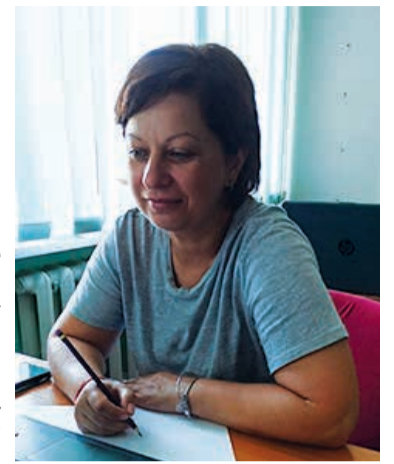
Не наближайте до будь-якої військової техніки, незалежно від її стану (ціла або знищена). Вона може бути замінована, як із середини, так і зовні – розтяжки тощо.

Забороняється спалювання сухої рослинності та її залишків! Це може не лише спричинити пожежу, а й призвести до детонації вибухонебезпечних предметів, які залишилися після вторгнення окупаційних військ!

Будьте обережними та уважними! Не ражайте своє життя на небезпеку!

Дотримуйтеся правил безпеки! В екстрених ситуаціях телефонуйте за номером «101»!

Оксана ШУБІНА,
маїстер виробничого навчання
Дніпровських територіальних курсів
цивільного захисту та безпеки
життєдіяльності (I категорії)
обласного НМЦ ЦЗ та БЖД

Обережно, чадний газ!

Чадний газ – газ без кольору, запаху, смаку, горить синім полум'ям до утворення вуглекислого газу.

В атмосферу чадний газ потрапляє у результаті лісових та степових пожеж, а також утворюється внаслідок людської діяльності: виплавка та переробка металів, вуглевидобуток, спалювання палива, вибухові роботи, більше половини його доводиться на частку автотранспорту.

Чадний газ легший за повітря і тому піднімається вгору. Першою причиною всіх випадків отруєння чадним газом є незадовільний технічний стан вентиляції, димових та вентиляційних каналів. На відкритому просторі небезпека мінімальна.

Чадний газ негативно впливає на людину навіть у невеликих концентраціях, оскільки він здатний накопичуватись в організмі.

Ознаки отруєння: головний біль, ослаблення зору, запаморочення, нудота, втрачається реальне відчуття часу, порушується орієнтація в просторі, притупляється відчуття болю від отриманих опіків, можливий летальний наслідок.

Індивідуальна чутливість. Жінки більш стійкі до впливу чадного газу, ніж чоловіки. Маленькі діти більш стійкі, ніж літні

люди. Особливо чутливі підлітки і вагітні жінки. Важко переносять отруєння алкоголіки, курці, а також особи, які страждають на бронхіт, астму, серцево-судинні захворювання, хвороби легень, діабет, анемію, хвороби печінки та кровообігу.

Невідкладна допомога при отруєнні чадним газом

- якомога швидше винести постраждалого в лежачому положенні на свіже повітря;
- при неможливості винесення постраждалого – припинити подальше надходження CO в організм (надіти на нього протигаз марки CO);

- звільнити потерпілого від одягу, що ускладнює дихання, розстібнути комір, пояс, придати тілу зручне положення;

- якщо постраждалий без свідомості – перевірити, щоб були відкриті дихальні шляхи і язик не западав у горло;

- забезпечити зігрівання (грілки, гірчичники до ніг);

- у легких випадках отруєння дати ураженому випити каву, міцний чай, понюхати ватку з нашатирним спиртом.

Якщо ви відчули запах газу в приміщенні, де встановлено газове обладнання:

- негайно перекрийте вентилі на газовому приладі і крани подачі газу перед ним;

- виведіть людей із загазованих та сусідніх приміщень;

- викличте аварійну службу «104».

Якщо ви відчули запах газу у під'їзді або у підвалі житлового будинку:

- повідомте аварійну службу газу «104»;
- організуйте провітрювання під'їзду (підвалу);

- не допускайте у загазовані приміщення людей;

- організуйте охорону місця загазованості до прибуття аварійної бригади служби газу.

Якщо ви відчули запах газу біля газорозподільного пункту або біля газобалонної установки:

- повідомте аварійну службу газу «104»;
- організуйте охорону місця загазованості до прибуття аварійної бригади служби газу;

- не допускайте людей в загазовану зону.

Надія ЛЕОНТЬЄВА,
маїстер виробничого навчання
Дніпровських територіальних курсів
ЦЗ та БЖД (I категорії)

МАНДРІВКА УКРАЇНОЮ.

Україна та її історія очима австрійського поета РАЙНЕР МАРІЯ РІЛЬКЕ

В Україну поет приїхав вперше на початку червня 1900 року. Рільке приїхав до Києва і прожив у місті майже два тижні. Після столиці він протягом двох місяців мандрував Україною та по Волзі – російській річці. Подорожуючи Україною, поет плив Дніпром «в край чудової України». Рільке відвідав Кременчук, від цього міста він потягом поїхав до Полтави. Письменника цікавили не лише українські міста, а й села: він хотів «природу і людей зблизька побачити». Враження від побаченого відбилися у віршах «В оцім селі стоїть останній дім...», «Карл XII, король шведський, мчить по Україні». Останнім пунктом подорожі поета Україною був Харків.

У листі до матері (вже після повернення до Німеччини, восени 1899 р.) поет пише про серйозну підготовку до нової подорожі, про особливий його інтерес до «південної Росії». Тоді Рільке створює першу частину «Книги годин», а «в сім жагучих ночей» – «Розповіді про милого бога», в тому числі дві новели з українського життя.

Деякі дослідники схильні вважати, що до знайомства з Україною його спонукало бажання пізнати цей регіон як область суто етнографічну. Інші вважають, що поїздка була викликана нічим іншим, як прагненням знайти вихідні джерела руської культури, концентроване вираження духу Русі. В цьому, звісно, є раціональне зерно, та все ж нам видається, що проблема «Рільке і Україна» цим не вичерпується.

Найвагомішою, очевидно, обставиною, яка стимулювала Рільке до поїздки в Україну, була його зустріч у Москві з професором літератури Московського університету М.І. Стороженком, вихідцем з України, що добре знав українську культуру, ймовірно, М. Стороженко розповідав Рільке про героїчне минуле українського народу, його працьовитість і талановитість, про найвидатніших діячів культури, зокрема Т.Г. Шевченка. Стороженко дає поетові два рекомендаційні листи до київських знайомих.

Вже 20 травня 1900 року, за кілька днів до початку подорожі в Україну, в листі до Софії Шіль з Тули поет зізнається, що перебуває в «очікуванні численних прийдешніх вражень». Із червня 1900 року Рільке разом з Андреас-Саломе виїждять поїздом до Києва, де перебуває чотирнадцять днів. Джерелами про життя Рільке в Києві (4-17 червня) є листи поета до матері, спогади Лу Андреас-Саломе, а також її цілком автобіографічна повість «Родінка», де ми впізнаємо Рільке в образі Віталія.

У Києві Рільке шукав джерела старої Русі. Проте вже перші дні перебування в Києві змінюють ставлення Рільке до цього міста. Поет сподівався побачити в Києві «святую Русь», що різко контрастувала з буржуазною Європою. «Київ не подобається мені через те, – пише він до матері, – що внаслідок впливу багатосотлітнього панування польської шляхти він дещо втратив з улюбленого мені буття, він став польським, власне

інтернаціональним, має трамвай, широкі вулиці з великими крамницями, світ і напівсвіт, великі готелі тощо. Я прагну якнайменше все це помічати й свою увагу звертаю на старі церкви й собори з стародавніми іконами й реліквіями» (6. VI. 1900 р.).

Чи не найбільше поета вразило у Києві мистецтво, зокрема архітектура й живопис. Рільке відвідав Софійський і Володимирський собори, побував у кількох монастирях і церквах, оглянув пам'ятник князю Володимирі.

У літературі вже писалося про захоплення Рільке побожністю паломників, що стікалися до Києво-Печерської лаври, яку поет відвідав двічі. В листі до матері він писав: «Сьогодні годинами ходив печерами (не вищі за чоловика середнього зросту і завширшки як плечі) повз келії, де жили святі й пророки, які замикалися в собі перед святим безумством; за раз у кожній келії стоїть широка срібна домовина. І той, хто жив тут тисячу років тому, лежить обгорнутий у коштовну тканину, в коштовній труні – нетлінний...» (8. VI. 1900 р.).

Та хибним було б твердження, що визначальним було захоплення Рільке побожністю прочан. Поет на власні очі побачив і відчув талановитість українського народу, його волелюбність. Відомий факт, що Рільке слухав у Києві кобзаря, був зачарований його грою.

Вражений був поет і київськими краєвидами, околицями міста. Цікавився Рільке й українським іконописним мистецтвом. Не випадково кілька сторінок «Родінки» присвячено враженню від стародавніх ікон київських монастирів і церков, описаних цілком тотожно з його висловлюванням, зокрема в статті «Російське мистецтво». До речі, німецький дослідник К. Кіппенберг вважає, що збірка поезій Рільке «Життя Марії» (російський переклад М. Маккавейського, 1913) написана під впливом вражень від київських ікон.

17 червня 1900 р. Рільке залишив Київ, вирушивши пароплавом униз по Дніпру, «в край чудової України». Першу зупинку поет робить 19 червня в Каневі, де відвідує могилу Т.Г. Шевченка. Далі пливе до Кременчука,

а потім поїздом їде до Полтави. Відвідавши поле Полтавської битви, що особливо його цікавило, поет мандрує навколишніми селами, «щоб людей і природу зблизька побачити». «...Все, що дійсно було бачене, – пише він у «Щоденнику», – повинно стати віршем. О, я був такий радий, коли це сказав. І все ще не можу повірити, що я помилявся, хоча... обидві можливості дуже вбогі, або я з тієї пори нічого не бачив дійсно всією істотою, або моє бажання не зв'язане так сильно з творчістю, як я сприймав тоді. Бо тоді в мені було саме звучання: одного разу в Полтаві вечором, коли опівночі хатки були такими блідими і самотніми, коли ми отак кризь довгу ніч все їхали на світло...».

Полтава навіяла йому поезії «Карл XII, король шведський, мчить по Україні», «В оцім селі стоїть останній дім» та ін. В одному з полтавських сіл поет зустрів жінку-селянку, яка вразила його розумом і сердечністю. Вона подарувала йому хустку, з якою він не розлучався протягом усього свого життя. Під Полтавою Рільке спостерігав далеку пожежу в нічному степу і був вражений безміром українських просторів. Тут зародився і задум майбутнього сонета «Буря».

Харків був останнім етапом українських мандрів поета, звідки він повернувся на Волгу. Після п'ятиденної мандрівки великою російською рікою (зупинявся в Нижньому Новгороді і Ярославлі) він на два тижні знову заїхав до Москви та на кілька днів до села Завидово (біля Твері), де зустрівся з народним російським поетом С. Дрожжиним. Потім поїздом був у Новгороді, близько трьох тижнів провів у Петербурзі.

Києво-Печерська лавра згадується в «Книзі годин» серед безсмертних творинь – Венеції, Рима, Флоренції, Пізи і Троїце-Сергієвської лаври. У свідомості поета знову й знову постає образ церкви («церкви десь на сході»), щоб у поезії «Ти монастир господніх ран» чітко прибрати форму Києво-Печерської лаври:

«Ти монастир господніх ран: з коралу там тридцять два собори збудували й високих п'ятдесят церков з опалу, і світиться бурштином кожен храм.

У дворі речі всі помалу вкриває сріблом дзвін хора-лу, і бовваніє мідне чоло брам. У будинках довгих тут і там, живуть по келіях черниці.

Буває іноді якась біля колодязя зупиниться; а та стоїть, мов щось їй сниться, в вечірнім сонці заіскриться і в тінь алей сковзне струнка».

Не менше захопився Рільке й українською природою, спізнавши на Україні цілком нове її відчуття і сприймання. Поет наче безпосередньо зіткнувся з глибинними джерелами буття, з могутнім потоком творчих сил природи. Пишну й барвисту картину природи дає Рільке в баладі «Карл XII, король шведський, мчить по Україні» (1900). Використовуючи фольклорні мотиви, автор змальовує тут «лицарського короля» в момент, що настав безпосередньо після програної битви під Полтавою... Ця тема продовжується також у поезії «Буря», де особливо помітне захоплення Рільке «козацькою республікою».

Нарешті, варто згадати про захоплення Рільке «Словом о полку Ігоревім». Поема так глибоко захопила його, що в листі до російської письменниці Софії Шіль (з нею поет листувався і саме вона серед інших книг надіслала «Слово») Рільке писав: «З усіх книжок мене зацікавило «Слово...» безмежно. Найкращим там є плач Ярославни, як і на початку величаве порівняння до десятих соколів над лебедями, що не має собі рівного» (23.11.1900). Що це не було лише тимчасовим захопленням красою поеми, можна судити хоча б з того, що Рільке не лише вивчав її, а й переклав німецькою мовою. Робота над перекладом «Слова», розпочата ще 1902 р. в Парижі, була завершена 1904 р. в Римі. Повністю переклад опубліковано лише 1953 р.

Глибиною проникнення в оригінал і тонкістю його відтворення цей переклад «Слова» вважається найкращим у німецькомовних країнах. Він виконаний ритмізованою прозою з добре збереженими особливостями стилю давньоруської поеми.

Отже, Р.М. Рільке мав глибокі зв'язки зі слов'янськими народами. Деякі дослідники творчості поета навіть вказують на його напівслов'янське походження (Р. Гедройт та ін.). Цю думку підтверджував і сам Рільке в листі до шведської письменниці Елен Кей: «Моєму власному почуттю відповідає здогад, що слов'янський струмінь є немаловажним у різноманітності моєї крові».

Віталія ДЕМЧЕНКО, викладач української мови та літератури, зарубіжної літератури ДПТНЗ «Царичанський аграрний професійний ліцей»

КАЛЕЙДОСКОП ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

«Я – особливий». Так назвали учні 4-Б класу Верхньодніпровського ліцею № 5 свою вже третю книжечку.

І дійсно, майже всі учні цього класу мають особливість не лише помічати яскраві кольори природи, стосунки між людьми, а й уміють їх відобразити словами, а то й малюнками. І то не просто відобразити, а створити оповідання, де природа оживає, де дітки і їхні домашні улюбленці, а то й тваринки з довілля спілкуються між собою, інколи сваряться, але здебільш знаходять взаєморозуміння, допомагають одне одному та ще й часто-густо дружать.

Це відслідковується від їхньої першої книжки «Пригоди навколо нас», створеної ще в 2-му класі, другої – «Візьму перо і спробую» – в 3-му й до останньої – «Я особливий» – в 4-му.

Я познайомився з цим унікальним класом і їхньою неперевершеною вчителькою Аліною Миколаївною Храпко в переддень Дня української писемності та мови.

Бібліотекарка Ірина Сергіївна Ушакова запросила мене на зустріч із цим класом до Верхньодніпровської міської дитячої бібліотеки.

І яке ж було моє щире здивування й захоплення, коли понад два десятка допитливих школярів лісом піднятих рук для запитань зустріли мене. Спочатку я подумав: «Мабуть, вчителька провела з дітками, як говорять, «відповідну роботу», і вони виконують настанови вчителя». Аж ні. Їхній щирий інтерес до моєї творчості і, взагалі, до мене, як до особи, був невідомим.

Адже зустрілися люди, які займаються однією й тією справою. Я пишу оповідання, повісті й казки. І дітки – теж.

А вже згодом, коли прочитав їхні три книжечки, дійшов висновку, що велика частина казок та оповідань, створених школярами, гідна уваги широкого кола читачів. А подвижницька робота вчительки, її вміння налаштувати дітей на творчий процес, захопити їх до літератури варта того, щоб розповідати її досвід, як в межах громади, так і на теренах області.

У цій статті, на жаль, неможливо ознайомити читачів газети з усіма

творами двадцяти п'яти учнів. Але з деякими – я все ж спробую.

Найперше хочу звернути увагу на творчість тих учнів, котрі брали участь у створенні всіх трьох книжок. Це: Алевтина Черненко, Степан Куницький, Ніка Сергеева, Тимур Толстой, Софія Бишевська, Марія Колобанова, Данило Мігорян, Артем Аполлонов, Давід Корнієнко, Андріан Масюк, Єва Бас, Михайло Яценко, Дар'я Мігорян, Анна Анашкіна, Аксенія Фенік, Софія Кара. Їхні твори пронизані любов'ю до мешканців довілля: не лише домашніх улюбленців – песиків і котиків, а й представників фауни рідного Придніпров'я. З не меншою любов'ю діти описують рослинний світ.

Ось, наприклад, як описує його в своєму творі «Рятівна дружба» Надія Голуб: «В одному маленькому місті був невеликий садок. У цьому садку було багато різних рослин. Але всі рослини були дуже сумні і ніколи не розквітали, вони були тьмяними. Поруч із цим садком тік невеличкий струмочок. Йому

було теж сумно, бо з ним ніхто не товаришував. Одного разу маленька кульбабка, що росла поруч зі струмочком, заговорила до нього:

– Чому ти такий сумний?

– Тому що зі мною ніхто не товаришує.

– Так давай будемо дружити.

Так і з'явилась дружба між ними. З того часу кульбабка почала брати у струмочка воду і розквітла. Інші рослини побачили, яка гарна стала кульбабка, і також потоваришували зі струмочком. З того часу зацвів весь садочок. Усі рослини жили зі струмочком дружно та більше ніколи не сумували.

Або, ось Алевтина Черненко в оповіданнячку «Весна» пише так: «Жили-були собі три брати. Одного звали Березень, другого – Квітень, а третього – Травень. Одного сонячного дня вони почали сваритися: хто з них найголовніший, найквітучіший та найтепліший. Цю сварку почула їхня матуся Весна. Та почала їх заспокоювати. Вона говорила, щоб вони ніколи не сварилися, бо вони доповнюють один одного, і без них ніколи не настане тепло, не будуть розквітати дерева та квіти, не прилетять пташки, тому що вони – це Весна!»

І ще невеличке оповіданнячко Єви Бас:

«Жили собі кіт та собака. Собаку звали Мицик, а кота Кицик. Вони дуже гарно товаришували. Одного разу вони побачили цукерку, що лежала на траві. Вони посварилися між собою, бо не змогли її поділити. Мицик жадібно ковтував цукерку. Через годину йому стало зле. Кицик спочатку ображався, а потім йому стало жалко друга. Простив його, підійшов і пожалів. З того часу друзі ніколи не сварилися і ділили між собою все порівну».

«Подарунок для бабусі» Давіда Корнієнка: «Моя бабуся дуже любить квіти. Мені дуже захотілося подарувати бабусі на день народження гарну квітку. Отже, коли в нашому квітнику розквітла червона троянда, то я її зірвав і подарував бабусі. Вона подякувала, але була засмучена. Потім вона пояснила мені, що квітки живі. Їм боляче, коли їх зривають. Квітка плаче, коли їй боляче, вона боїться, бо хоче жити довго.

островів. Вони полюбили разом плавати наввипередки або разом вистрибнути високо з води та пірнути так, щоб доторкнутися до морського дна.

Сьогодні друзі дельфіни вирішили відпливти далі від дозволеного місця. Пірнувши під воду, вони побачили затонулий корабель. Їхньому здивуванню не було меж. Друзі переглянулися між собою та направилися в бік корабля. Старий велетенський корабель лежав на морському дні, деінде покритий водоростями та мав велетенську пробоїну.

Дельфіни занурилися в корабель і раптом з глибини почули тихий плач. Їм стало моторошно, але вони вирішили пливати на звук. Як же вони здивувалися, коли побачили маленького пораненого та знехиленого дельфінчика. Друзі дельфіни вирішили розділитися – двоє залишилися на місці, а решта відправилися за допомогою.

Виявилось, що на сім'ю маленького дельфінчика напали велетенські акули. Малюку довелося тікати, щоб не потрапити до зажерливих акул. А ось що сталося з сім'єю він не знає.

Малюка рятували! Він став одужувати та набиратися сил. Й хоча нові друзі намагалися замінити сім'ю, йому все одно було сумно. Одного дня на малюка чекав великий сюрприз. Нові друзі розповіли по всьому Середземномор'ю історію малюка – і їм вдалося знайти сім'ю дельфінчика. Сім'ї в той страшний день пощастило. Вони відбилися від акул.

Немає більшого щастя на світі, ніж коли сім'я через великі терни та перешкоди залишається разом».

Сподіваюся, що творчість учнів Верхньодніпровського ліцею № 5 зацікавить читачів і учні, відчувши підтримку, не зупиняться на досягнутому. Можливо, що хтось із них зможе стати письменником. Але найголовніше те, що вони, вивчаючи рідну мову, вчать ще й відображати довілля в його прекрасних проявах людяності, дружби й любові до рідної землі та зможуть усвідомити, хто вони є у цьому світі. А це впливає на виховання патріотизму й любові до України. Звичайно ж, у всьому цьому величезна заслуга Аліни Миколаївни Храпко, їхньої вчительки, котра зуміла розбудити в дітях потяг до творчості, а в батьках підтримку й гордість за своїх талановитих дітей.

Євген БЕЗУС,
член Національної спілки
письменників України

Моє Придніпров'я Грудень

2 • 120 років тому (1903 р.) у с. В'язівок Павлоградського повіту народився **Іван Улянович Кириленко**, український письменник. Репресований і страчений 1939 р. Реабілітований посмертно 28 травня 1957 р. за відсутністю складу злочину.

3 • 15 років тому (2008 р.) у м. Дніпропетровську засновано **Музей місцевого самоврядування** Дніпропетровської області, перший у Східній Європі й Україні. Один із відділів ДНІМ ім. Д.І. Яворницького. Музей працює в будівлі Дніпропетровської обласної ради (кімн. 221).

8 • 105 років тому (1918 р.) у с. Могильові (Царичанського, нині Дніпровського району) народився **Степан Олександрович Огій**, скульптор. Відомий у галузі станкової та монументальної скульптури. Помер 1 лютого 2006 р. у м. Дніпропетровську.

• 85 років тому (1938 р.) народився **Андрій Федорович Коцюбинський**, письменник-гуморист. Помер 2011 р.

9 • 120 років тому (1903 р.) в Катеринославі народився **Олександр Ясний** (Олександр Маркович Яновський), поет, писав російською мовою. Загинув на плацдармі за річкою Шпрее 7 лютого 1945 р., похований у містечку Грос-Рауден (Німеччина).

10 • 60 років тому (1963 р.) введено в дію **Дніпродзержинську ГЕС**, нині – Середньодніпровська ГЕС.

12 • 115 років тому (1908 р.) в с. Булахи на Полтавщині народився **Степан Аністратович Чернобривець**, письменник. У 1920-х рр. переїхав до м. Кам'янського. Із 1949 р. мешкав у Нікополі. Деякий час керував обласною філією Спілки письменників України. Помер 2001 р.

13 • 130 років тому (1893 р.) у с. Великі Терни на Криворіжжі народився **Панас Васильович Феденко**, український письменник, публіцист, політичний і державний діяч. Член Української соціал-демократичної робітничої партії (УСДРП), член Української Центральної Ради (УЦР) і Трудового конгресу України. З 1921 р. на еміграції в Польщі, Німеччині, Чехословаччині, у Мюнхені 10 вересня 1981 р.

• 30 років тому (1993 р.) при управлінні освіти обласної держадміністрації засновано **педагогічну газету «Джерело»**.

18 • 100 років тому (1923 р.) народився **Михайло Сергійович Селезньов**, поет, писав російською мовою. Учасник Другої Світової війни. Закінчив Дніпропетровський інститут інженерів залізничного транспорту. Помер 7 травня 2010 р. в м. Дніпропетровську.

23 • 75 років тому (1948 р.) у м. Тарту народився **Володимир Миколайович Городиський**, художник. 1968 р. закінчив Дніпропетровське державне художнє училище. Працював у галузі станкового живопису. Помер 1 жовтня 2015 р. у м. Дніпропетровську.

24 • 120 років тому (1903 р.) народився **Михайло Голодний** (Михайло Семенович Епштейн), поет, дитинство і юність якого минули в Катеринославі. Загинув 1949 р. Похований у Москві на Новодівочому цвинтарі.

26 • 90 років тому (1933 р.) у Дніпропетровську почала виходити **міська вечірня газета «Звезда»** – орган міського комітету КП(б)У та міської Ради депутатів трудящих. Відновила вихід 1972 р. під назвою «Дніпро вечірній». З наступного року стала російськомовною газетою «Днепр вечерний».

28 • 115 років тому (1908 р.) у м. Катеринославі народився **Євген Вікторович Вучетич**, скульптор-монументаліст, майстер історичного та символічного жанру, народний художник СРСР, дійсний член АН СРСР, Герой Соціалістичної праці, лауреат Сталінської (Державної) та Ленінської премій СРСР. Помер 12 квітня 1974 р. у Москві, похований на Новодівочому цвинтарі.

29 • 130 років тому (1893 р.) у селі Кам'янському (нині – місто) народився **Роберт Антонович Лісовський**, всевітньо відомий графік. Займався станковою та книжковою графікою, декоративно-ужитковим мистецтвом, сценографією та дизайном. Помер 28 грудня 1982 р. у Женеві.

30 • 85 років тому (1938 р.) у м. Дніпропетровську відкрито Центральний універмаг, споруджений у неокласичному стилі за проектом архітектора Олександра Красносельського. Відбудований 1948 р.

• 80 років тому (1943 р.) смт. Томаківку визволено від нацистських окупантів.

Грудень – 100 років тому (1923 р.) утворено Меживський і П'ятихатський райони.

Подала **Світлана ЖИЛІНСЬКА**, завідувач красназничого відділу ДОУНБ (з календаря «Моє Придніпров'я»)

Галшка ГУЛЕВИЧІВНА

Її називають однією зі славетних жінок України. Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний щиро шанував її за християнсько-чисту душу і вірність Україні.

Вона вважається однією з перших меценаток свого часу. Її благодійництво заклало «фундамент» для створення Києво-Могилянської академії.

Своє ім'я, з яким і ввійшла в історію, дівчина отримала не випадково. Коли в родині народилась п'ята дитина, її охрестили за православним обрядом та нарекли Єлизаветою. Однак, близькість польського кордону далась взнаки. Вдома дівчину кликали Гельжбетою, а згодом закріпилось ім'я Галшка.

Єлизавета (Галшка) Гулевичівна народилась у 1570-х роках у сім'ї Василя Гулевича. З поважного шляхетського роду Гулевичів вийшло кілька впливових високопосадовців Волині. Дід Галшки Феодосій був Луцьким та Острозьким православним єпископом у 1540-х роках. 1594 року Галшка одружилась із Христофором Потієм – сином організатора Берестейської унії митрополита Іпатія Потія, але швидко овдовіла. За декілька років вийшла за шляхтича Стефана Лозку і переїхала до Києва. Пара прожила разом майже 10 років і мала сина Михайла.

У 1614 році на Подолі сталася велика пожежа, під час якої згоріла книгозбірня та Богоявленська школа.

15 жовтня 1615 року Галшка підписала дарчу (фундуш) на садибу із землями на київському Подолі: «Даю, дарую, записую... власний мій двір з землею, зі всіма до того двору і землі правами... на монастир... також і на школу

дітям, тако шляхетським, яко і міщанським...».

Завдяки цьому була відкрита Київська братська школа, з якої бере початок майбутня Києво-Могилянська академія. Одним із перших учнів Братської школи був і син Галшки та Стефана – Михайло. Серед його викладачів – перший ректор Іван (Йов) Борецький.

Викладали в академії відомі вчені-просвітителі, зокрема І. Гізель, Г. Кониський, З. Копистенський, Ф. Прокопович, С. Яворський.

1632 року на базі Київської братської школи митрополит Петро Могила створив Києво-Братську колегію.

Ніхто за життя Петра Могили не називав колегію (академію) «Могилянською». Це сталося вже понад двадцять років після його смерті. Вперше цю назву знаходимо в грамоті короля Польщі Михайла Корибути Вишневецького (внучатого небожа Петра Могили, сина Яреми, онука Раїни Могилянки) в 1670 році: «Ми нашою королівською владою дозволили, після такого тяжкого руйнування і спустошення, відновити пом'януту Києво-Могилянську колегію і в ній школи».

У XVII-XVIII століттях заклад був ключовим освітнім центром на українських територіях. Академія мала широке міжнародне визнання і виховувала українську політичну та інтелектуальну еліту. З її стін вийшло багато відомих випускників.

До вихованців належали гетьмани Іван Мазепа, Пилип Орлик, Павло Полуботок, Іван Скоропадський та Іван Самойлович, а також багато хто з козацької старшини. Тут навчалися архітектор Іван Григорович-Барський, композитори Артемій Ведель та Максим Березовський, філософ Григорій Сковорода та науковець Михайло Ломоносов.

Навчалися в Академії й іноземні студенти: росіяни, білоруси, волохи, молдавани, серби, боснійці, чорногорці, болгары, греки та італійці.

Щороку в день її іменин – 22 грудня (тобто, в день св. Анни, бо ім'я Галшка довгий час трактувалося як Анна) відбувалося зібрання академічної корпорації, вирішувалися важливі справи, зокрема вибирали професорів, затверджували новообраних викладачів тощо. Її ім'я стоїть першим серед почесних засновників Академії.

Києво-Могилянська академія та заклади-наступники згадуються в творах художньої літератури. В повісті Миколи Гоголя «Тарас Бульба», двох романах Павла Загребельного, «Я, Богдан» та «Південний комфорт», творах «Хмари» Івана Нечуй-Левицького та «Печерські антики» Миколи Лескова. В поемі «Бояриня» Лесі Українки один із головних дійових осіб є випускником Київської академії.

По смерті другого чоловіка у 1618 році Галшка повернулася на Волинь, а згодом переїхала в Луцьк, де займалася освітньою та культурною діяльністю до кінця життя.

За видатні заслуги портрет Галшки Гулевичівни розміщено на поштовій марці.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА, член Національної спілки письменників України

ЗАСНОВНИК ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» – ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Редакційна колегія:

В.М. ВАСИЛИНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА,
Ю.М. МОГИЛА, М.І. РОМАНЕНКО,
В.Г. СЕРЕДНЯ, В.В. СИЧЕНКО, Л.О. ШАПРАН

Редактор, фотокор, дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО»:

gdjerelo.jimdofree.com

Свідоцтво про реєстрацію
ДП № 2244-982ПП від 24.01.2019.
Формат А3.

Адреса редакції:
49006, Дніпро, вул. Володимира
Антоновича, 70, Дніпровська
академія неперервної освіти.
Тел. 0952303947, 732-48-48.

E-mail: GDjerele@ukr.net